

IGAZSÁGÜGYI MINISZTER

Iktatószám: XX-AJFO/234/ /2015

██████████ részére

alkotmánybíró
Alkotmánybíróság

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

Tárgy: az Alkotmánybíróság IV/909-7/2015. ügyiratszámú végzése a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.594/2014/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában

Tisztelt Alkotmánybíró Úr!

Az Alkotmánybíróság által a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.594/2014/6. számú ítélete (a továbbiakban: Ítélet) alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz (a továbbiakban: Indítvány) tárgyában meghozott IV/909-7/2015. ügyiratszámú, 2015. november 18-án kelt végzésben (a továbbiakban: Végzés) az Alkotmánybíróság az igazságügyi miniszter álláspontjának kifejtését kéri az Indítvánnyal kapcsolatban.

Az Indítvány nem normatív jogi aktus, hanem egyedi ügyben hozott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányul, így az érintett aktus meghozatala az igazságszolgáltatás feladat- és hatáskörébe tartozik. Az Ítélet alapjául szolgáló bírósági eljárás alperese emellett a végrehajtó hatalom szervezete volt. Mindezek fényében az Indítványban rögzített, az Ítéletben foglaltakra vonatkozó érvekkel és megállapításokkal kapcsolatos álláspontom kifejtésétől – a bírói függetlenség és az ennek részét képező, az egyedi ügyre vonatkoztatott jogalkalmazás és jogértelmezés tiszteletben tartása érdekében – tartózkodom. Az Alkotmánybíróság által a Végzésben kifejezetten megfogalmazott kérdés ugyanakkor nem a konkrét ügyben folytatott jogalkalmazói gyakorlat alaptörvény- és jogszabály-konformitásának megítélésére, hanem a hatályos jogi szabályozás értelmezésére irányul, így az azzal kapcsolatos álláspontomat az alábbiakban fejtem ki.

Az Alkotmánybíróság Végzésben foglalt kérdése a következő:

„Mi az álláspontja a közérdekű adatok megismeréséhez való jog védelme kapcsán arról, hogy jogszerűen megtagadható-e a közérdekű adatigénylések teljesítése az Infotv. 3. § 9. pontjára hivatkozással a közfeladatot ellátó szerv adatkezelői minősége függvényében, tehát attól függően, hogy az adott szerv határozza-e meg az adatkezelés célját?”

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) – ahogyan azt a címe is jelzi – az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében biztosított két alapvető jog, a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő jogok érvényesülését biztosító általános szabályokat rögzíti.

Tekintettel arra, hogy az Infotv.-ben szabályozott mindkét alapjog tárgya az információ, amelynek alapegysége az „adat”, az Infotv. 3. §-ában foglalt fogalommeghatározásoknak is – annak jellegétől függetlenül – ezen alapegység a kiindulópontjuk, kivéve, ha az adott fogalom tekintetében az adat jellege jogi relevanciával bír.

Az Infotv. 3. § 9. pontja alapján adatkezelőnek minősül *„az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely önállóan vagy másokkal együtt az adat kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az adatfeldolgozóval végrehajtatja”*.

A fogalommeghatározás alapján megítélésem szerint egyértelmű, hogy az adatkezelő az adatkezelés „ura”, azaz e minőség alapvető ismérve az adatokkal való rendelkezés ténye, az adatkezelés céljának a meghatározása. A definíció azonban kifejezetten rögzíti azt is, hogy e rendelkezési hatalom nem szükségszerűen kizárólagos, az több adatkezelő között is megosztható. Ezen adatkezelők közötti kapcsolatot – mellérendeltségi vagy hierarchikus viszonyt – a fogalommeghatározás nem tartalmazza, azt az Infotv. az adatkezelői minőség vonatkozásában nem tekinti releváns tényezőnek.

A Végzésben megfogalmazott kérdés vizsgálata során figyelembe kell venni az Infotv. 3. §-ában foglalt további fogalommeghatározásokat is.

Az Infotv. 3. § 10. pontja alapján adatkezelés *„az alkalmazott eljárástól függetlenül az adaton végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adat további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérynymat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése”*.

Az „adatkezelés” tehát az adaton, az adattal – annak jellegétől függetlenül – végzett *bármely* érdemi – az Infotv. 3. § 17. pontjában meghatározott „adatfeldolgozás” fogalmi körébe nem tartozó – tevékenységet, *műveletet* magában foglal.

Tekintettel arra, hogy a Végzésben meghatározott kérdés a közérdekű adatok megismerésével összefüggésben merült fel, releváns ezen adatoknak az Infotv. 3. § 5. pontjában foglalt meghatározása is, amely szerint közérdekű adat *„az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésre, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat.”*

Ezen definíció alapján tehát három együttesen fennálló feltétel teljesülése esetén minősül egy – személyes adatnak nem minősülő – adat közérdekű adatnak: 1. az adat közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében van; és 2. e személy vagy szerv tevékenységére vonatkozik vagy e személy vagy szerv közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett; és 3. az adat nem személyes adat.

A fogalom meghatározásból fakadó feltételek természetesen a közérdekű adatok *adatkezelője* tekintetében is jelentőséggel bírnak, egyértelműen szűkítve az Infotv. 3. § 9. pontja alapján adatkezelői jogállással potenciálisan rendelkezők körét.

Mindezek alapján álláspontom szerint tehát arra a következtetésre lehet jutni, hogy míg a személyes adatok kezelése esetén az adatkezelés körébe tartozó cselekményt végző bármely, az Infotv. hatálya alá tartozó szerv vagy személy adatkezelőnek tekintendő, és ebből fakadóan az adatkezelőre vonatkozó jogok és kötelezettségek terhelik, a közérdekű adatok vonatkozásában az adatkezelői minőség megállapíthatóságának további feltételei vannak. E feltételek teljesülésének hiányában az adatkezelés értelmezési tartományába tartozó magatartásokat tanúsító szerv vagy személy nem minősül adatkezelőnek és így az adatkezelőre vonatkozó jogok és kötelezettségek alanyává sem válhat.

Ezen összefüggés megítélésem szerint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő alapjog alapvető rendeltetésének logikus és természetes következménye. Könnyen belátható ugyanis például, hogy abban az esetben, ha *az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki a közérdekű adatot lekérdezi, gyűjti* (pl. az Infotv. 1. melléklete alapján nyilvánosságra hozott „Általános közzétételi lista” adatállományából), *rendszerzi, más adatokkal összekapcsolja, felhasználja* (pl. sajtóterméket, elemzést készít, tudományos kutatást folytat), *továbbítja, nyilvánosságra hozza* (pl. a sajtóterméket közzéteszi, publikálja a tudományos kutatás eredményét) a közérdekű adatok *megismeréséhez és terjesztéséhez* fűződő, az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében biztosított jogát gyakorolja. Ha a közérdekű adatok kezelésére vonatkozó különös feltételek nem teljesülnek, e joggyakorlás – noha az Infotv. 3. § 9. pontjában foglalt az *adatkezelésre* vonatkozó ismérvek azonosíthatóak – nem eredményezi, nem eredményezheti a joggyakorló adatkezelői minősítését.

Az előzőekben kifejtettek alapján a Végzésben megfogalmazott kérdéssel összefüggő álláspontom az, hogy megítélésem szerint sem elviekben, sem a gyakorlatban nem zárható ki olyan eset, amely során a közérdekűadat-igénylés teljesítése jogszerűen mellőzhető arra tekintettel, hogy noha az „adatkezelés” fogalmi elemei maradéktalanul fennállnak, az „adatkezelői minőséghez” szükséges feltételek nem teljesülnek, így az adatigénylés címzettje adatkezelőként nem jogosult eljárni, mert nem vált az adatkezelőt megillető jogok és kötelezettségek alanyává.

Meggyőződésem, hogy mind az igazságszolgáltatás, mind a bírói döntések Alkotmánybíróság általi alkotmányossági kontrollja során az alkalmazandó jogi aktusok helyes értelmezése kizárólag az összes ténybeli körülmény függvényében végezhető el maradéktalanul. Tájékoztatom ezzel kapcsolatban, hogy tudomásom szerint a Miniszterelnökséget vezető miniszter a Végzéssel érintett ügyel kapcsolatban a konkrét körülményekre is kiterjedő tájékoztatást adott az Alkotmánybíróság részére. Bizom benne, hogy a megküldött álláspontok az Alkotmánybíróság eljárását, az Indítvány megalapozottságának elbírálását hatékonyan segítik.

Budapest, 2015. december 22.

Tisztelettel:

Dr. Trócsányi László